

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

ЩО ТАКЕ НАЙКРАЩІ ПРАКТИКИ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ МОЛОКА І ЧОМУ ІНСПЕКТОРИ ПОВИННІ ЗНАТИ ПРО ЦЕ?

Башинський В.В., консультант

Підґрунтя

- Системи виробництва молока на молочних фермах у всьому світі «мають бути в змозі **поєднувати рентабельність з відповідальністю** за захист здоров'я людини, здоров'я тварин, благополуччя тварин і навколишнього середовища.
- Молочні фермери, як первинні виробники в ланцюгу постачання, мають використовувати методи виробництва, які задовольняють потреби **молокопереробних підприємств і споживачів**.

Гігієнічні вимоги

- **Харчовий закон, гігієнічні вимоги (з 20 вересня 2016 року) (Ст. 40-51):**
  - ✓ скеровані на результат, а не на процес і контроль;
  - ✓ не обмежують оператора ринку у виборі способу виконання вимог;
  - ✓ не потрібно змінювати вимоги при появі нових методів, ефективність яких є обгрунтована;
  - ✓ гігієнічні вимоги повинні бути впроваджені оператором ринку відповідно до оцінки ризиків.

Належні практики

GVP

means

Good Veterinary Practice

Найкращі практики при виробництві молока

Головною метою для належної практики ведення молочного тваринництва є те, що безпечне, якісне молоко має бути отримане від здорових тварин з використанням методів управління, які є сталими з огляду на благополуччя тварин, соціальної, економічної та екологічної точки зору.

Для досягнення цієї мети, молочні фермери мають застосовувати найкращі практики (передовий досвід) в наступних сферах:

НАЙКРАЩІ ПРАКТИКИ ВЕДЕННЯ МОЛОЧНОГО ГОСПОДАРСТВА

Безпечне та належної якості молоко може бути отримане лише від здорових тварин із використанням сталих практик управління, враховуючи наступні аспекти: благополуччя тварин, соціальний, економічний та довкілля

Здоров'я тварин

Благополуччя тварин

Гігієна доїння

Годівля
(корми і вода)

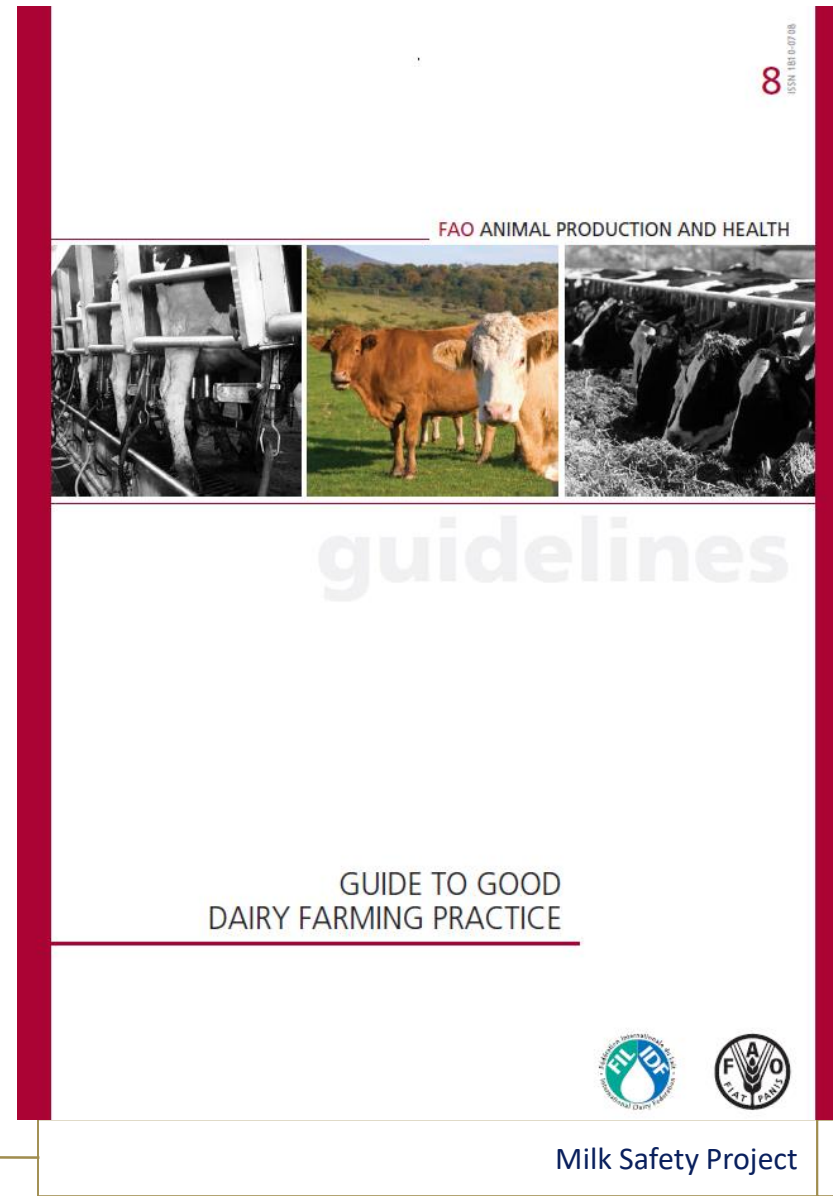
Соціально-економічне
управління

Довкілля

Найкраща практика – це метод або техніка, яку визнали кращою за будь-які альтернативи, оскільки вона надає результати, які є кращими за ті, які досягнуті іншими методами.

Кращі та/або Найкращі практики

- **Кращі практики завжди є розширенням та поглибленням діючого, встановленого для усіх законодавства.**
- **Кращі практики є досягненнями і напрацюваннями операторів ринку, ефективність яких офіційно визнана державою (компетентним органом).**
- **Кращі практики є метою, якої прагнуть, а не обов'язковою вимогою з боку Компетентного органу.**
- **Найкращі практики є досягненням, яке знижує рівень навантаження з боку Державного контролю.**

Кращі практики

Кращі практики, які є досягненнями і напрацюваннями операторів ринку, крім якісних цілей та цілей безпечності мають на меті створити певні умови та бар'єри для формування певного тренду серед постачальників та споживачів.

Зазвичай ті, хто застосовує найвищі галузеві стандарти - кращі практики виробництва, отримує вищу ціну за свою продукцію при продажу її переробнику, або кінцевому споживачу (крім сирого товарного молока).

Кращі практики отримання молока у ЄС

...Автоматичні доїльні установки.

Додаток III, розділ IX, глава I, частина II, розділ B, пункт 1 (б) Регламенту (ЄС) № 853/2004 встановлює, що молоко від кожної тварини повинен бути "перевірено на органолептичні або фізико-хімічні показники оператором ринку або методом, який доводить досягнення аналогічних результатів".

Традиційно оператор ринку перевіряє молоко від кожної тварини шляхом візуального огляду. Можуть бути використані інші методи досягнення подібних результатів.

Кращі практики отримання молока у ЄС

...Автоматичні доїльні установки.

Інші методи необхідні, якщо доїння відбувається із використанням повністю автоматизованої доїльної установки. Зокрема, було б гарною практикою, щоб автоматична доїльна установка мала можливість автоматично виявляти молоко із відхиленнями показників від норми і відокремлювати його автоматично від ємності для молока призначеного для споживання людиною. Міжнародне визнання Стандарт ISO щодо вимог до автоматизованих доїльних установок був розроблений і включає в себе методи, використовувані для перевірки органолептичних або фізико-хімічні аномалій в молоці (ISO 20966:2007).

Кращі практики отримання молока у великих господарствах

Найкращою практикою є:
Спеціалізоване обладнання із автоматичними системами реєстрації відхилень молока від норми.

Дотримання найвищих стандартів захисту тварин від жорстокого поводження, благополуччя тварин.

Ведення записів та доведення прозорого рівня простежуваності.

Забезпечення повного комплексу заходів щодо контролю залишків ветеринарних препаратів та ін. забруднювачів у молоці.

Найвищий рівень гігієни при отриманні молока.

Кращі практики отримання молока у дрібних господарствах

Найкращою практикою є:
Спеціалізоване обладнання із автоматичними системами реєстрації відхилень молока від норми.

Дотримання найвищих стандартів захисту тварин від жорстокого поводження, благополуччя тварин.

Ведення записів та доведення прозорого рівня простежуваності.

Забезпечення повного комплексу заходів щодо контролю залишків ветеринарних препаратів та ін. забруднювачів у молоці.

Найвищий рівень гігієни при отриманні молока.

Джерело: <http://www.topixagro.com/news/vybor-doilnogo-oborudovaniya-sem-raz-otmer-odin-raz-otrezh>

Кращі практики отримання молока у дрібних господарствах

Найкращою практикою є:
Спеціалізоване обладнання із автоматичними системами реєстрації відхилень молока від норми.

Дотримання найвищих стандартів захисту тварин від жорстокого поводження, благополуччя тварин.

Ведення записів та доведення прозорого рівня простежуваності.

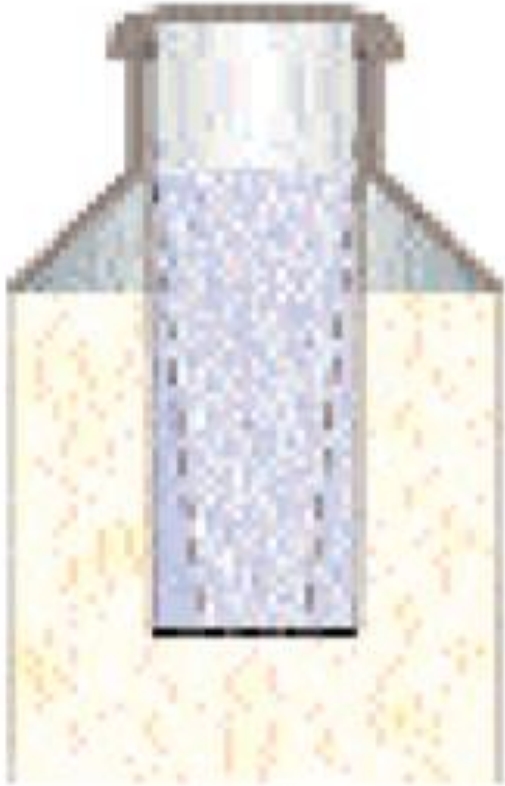
Забезпечення повного комплексу заходів щодо контролю залишків ветеринарних препаратів та ін. забруднювачів у молоці.

Найвищий рівень гігієни при отриманні молока.

Джерело: <https://damilk.com.ua/doilnye-aparaty.html>

Світові практики охолодження молока в дрібних господарствах

Охолодження молока за допомогою льодових конусів. Для цього використовують спеціальні ємності із льодовми конусами, які занурюються в товщу молока.

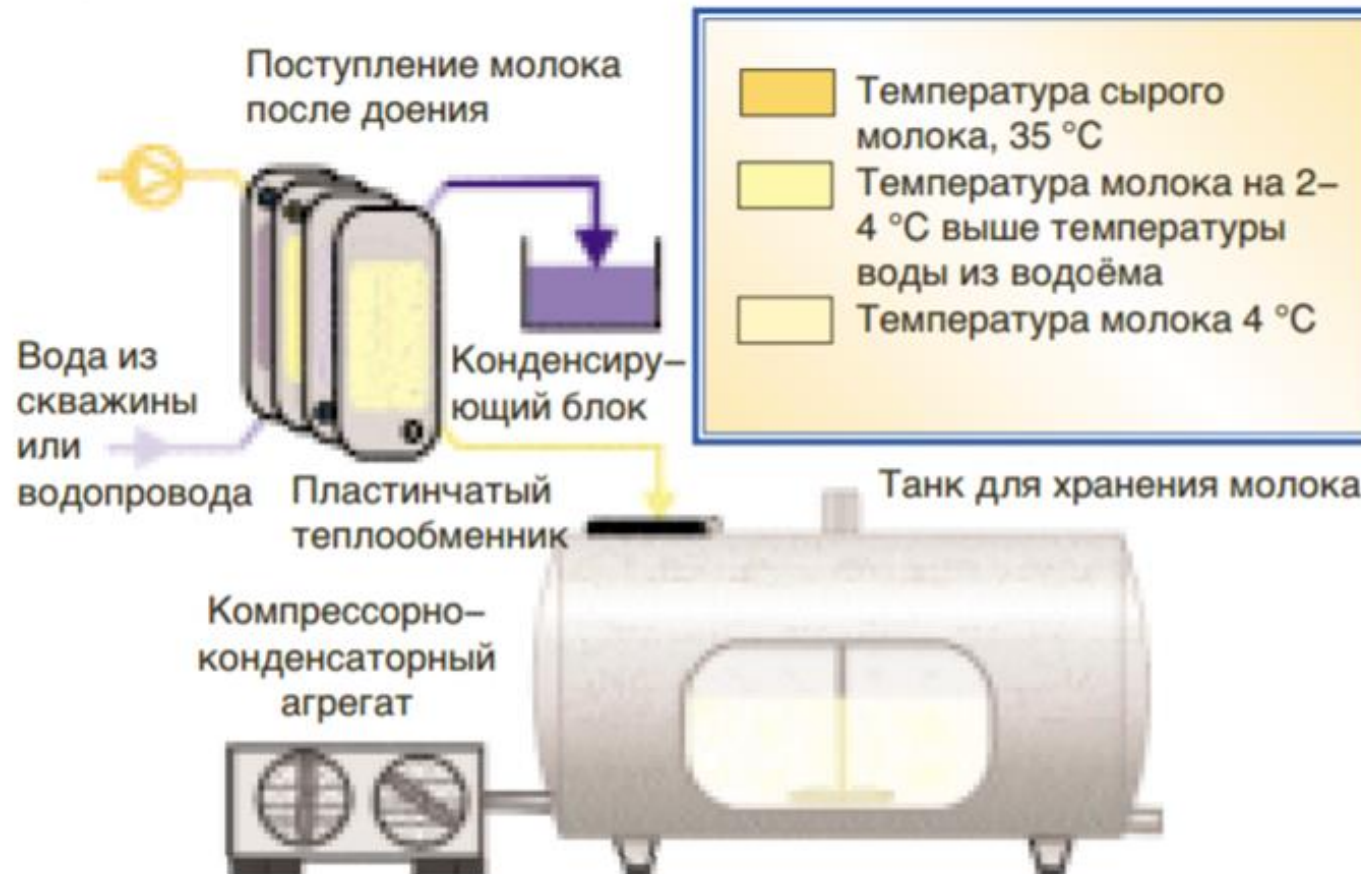
Резервуар для води

Охолодження молока за допомогою льодових ванн. Для цього використовують наповнені холодною водою ємності в які ставлять тару із свіжо-отриманим молоком.

Джерело: http://www.delaval.ru/ImageVaultFiles/id_2143/cf_5/Efficient_Cooling.pdf

Кращі світові практики збору та охолодження молока в дрібних господарствах

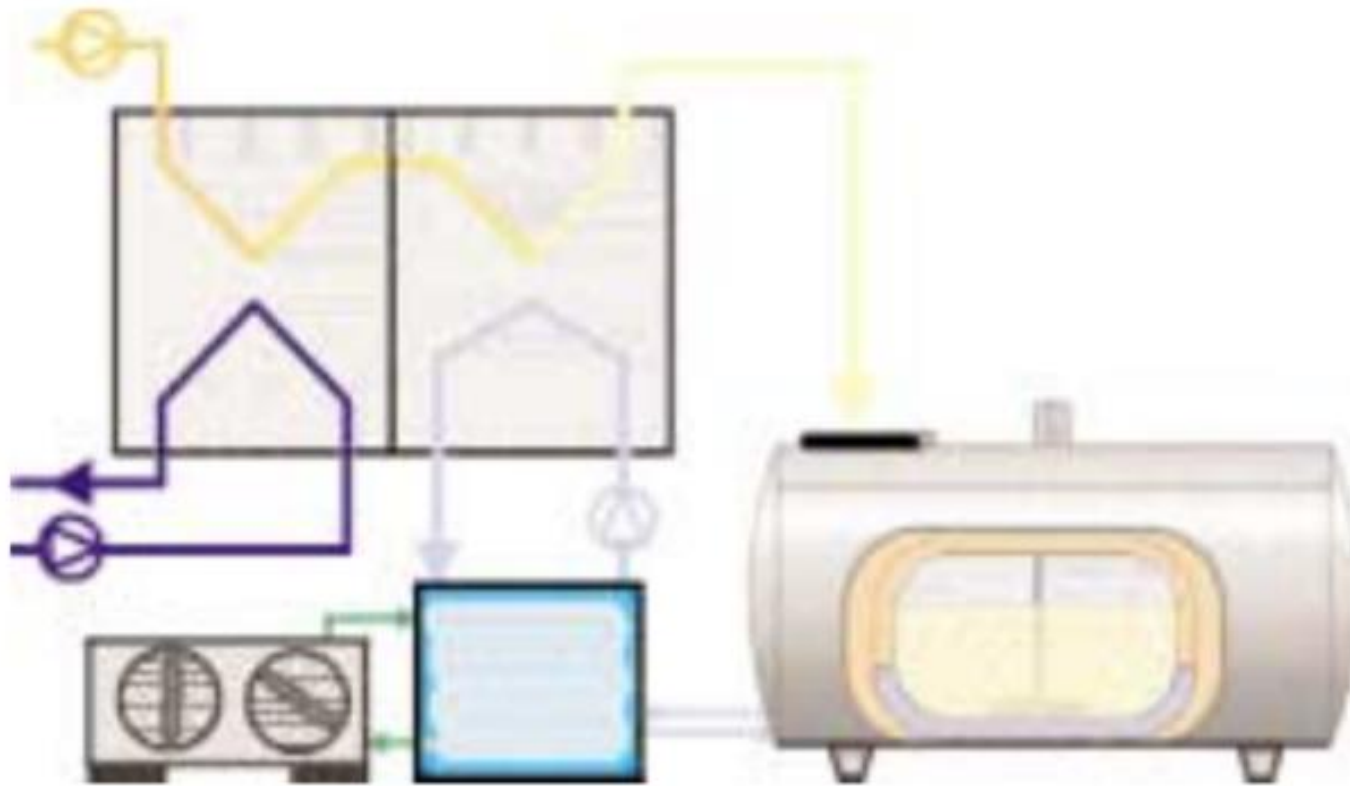
Деякі невеликі фермерські господарства доводять ефективність охолодження холодною скважинною водою. При цьому підігріту воду використовують в господарстві, що є кращою практикою!

Після первинного охолодження кращою практикою є до-охолодження молока компресорно-конденсаторними агрегатами (чіллером).

Джерело: http://www.delaval.ru/ImageVaultFiles/id_2143/cf_5/Efficient_Cooling.pdf

Кращі світові практики збору та охолодження молока в дрібних господарствах

Кращою практикою є використання уніфікованих охолоджуючих систем.

В такому випадку теплота молока використовується для підігріву води, яка використовується в господарстві апаратно.

Охолодження поєднується із додатковим холодильним обладнанням, яке миттєво доводить температуру молока до $+4^{\circ}\text{C}$.

Установки є невеликими та енергоекономічними.

Джерело: http://www.delaval.ru/ImageVaultFiles/id_2143/cf_5/Efficient_Cooling.pdf

Кращі світові практики збору та охолодження молока в дрібних господарствах

Кращою практикою є використання уніфікованих охолоджуючих систем. Установки є невеликими та енергоекономічними.

Кращі світові практики збору та охолодження молока в дрібних господарствах через МПП

Світові практики доводять, що найкращою практикою є створення пунктів збору молока (молоко-приймальних пунктів) виробниками первинної ланки (сирого товарного молока) в результаті об'єднання дрібних виробників.

Іншим варіантом є створення молоко-приймальних пунктів переробним підприємством. Але це не є найкращою практикою, так як позбавляє реальної конкуренції при закупівлі молока та створює розподіл територій між заводами та не конкурентних відносин із первинними виробниками.

Джерело: http://www.delaval.ru/ImageVaultFiles/id_2143/cf_5/Efficient_Cooling.pdf

Кращі світові практики збору та охолодження молока в дрібних господарствах

Кращими практиками, які застосовуються у перехідні періоди (до об'єднання дрібних товаровиробників), є обладнання молокоприймальних пунктів на базі найбільших виробників, або окреморозміщених молокоприймальних пунктів.

Розміщення охолоджувального обладнання на базі (в господарстві) найкращих виробників має крім якісного ще і стимулюючий ефект.

В цих випадках збір молока може перетворюватися із тарного на безтарний, що значно покращує якість молока.

Доставка не охолодженого молока не є кращою практикою!

Але законодавство дозволяє доставляти не охоложене молоко на переробні підприємства на протязі двох годин після його отримання. В даному випадку кращою практикою є застосування охолодження під час транспортування молока.

Джерело: http://www.delaval.ru/ImageVaultFiles/id_2143/cf_5/Efficient_Cooling.pdf

Найкращою практикою є постійна , якісна підготовка персоналу (фермерів)

Організація постійного навчання та підвищення рівня обізнаності фермерів, власників особистих селянських господарств, навчання професійних фермерів, які спеціалізуються на отриманні сирого товарного молока є ефективним елементом найкращої практики організації сільського господарства в кожній окремо взятій місцевості.

Організація навчання може бути ініціативою об'єднання фермерів, органу місцевої влади, результатом державної програми.

Джерело: <http://agroanimal.com.ua/operatsii-vyipolnyaemyie-pri-zagotovke-sena/>

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Дякую за увагу!